THE HEBREW JOURNAL
דער אידישער זשורנאל
THE HEBREW JOURNAL
The Only Daily Jewish Newspaper in the Province of Ontario
M. Clavir, Pres. and Gen. Mgr.
PUBLISHED BY
JOURNAL PRESS, LIMITED
542 Dundas St. West. Telephone Trinity 6830-6831
Subscription Rates: $6 PER YEAR $3.50 SIX MONTHS
Single Copy—3 cents
Entered as Second Class Mail Matter at C. P. O., Toronto, January 22nd, 1913

די פאליטישע וואך

זענען סוף וואך געהאלטען געווארען צוויי וויכטיגע רעדעס, אין פריידע אין ענגלאנד.

רייס־האנארייבל א. זז. אלעקסאנדער, ענגלאנד'ס פלאטען־מיניסטער, אדער ווי זיין אפיציעלער טיטעל איז, ערשטער לארד פון דער אדמיראליטעט, האט גערעדט אין שעפיעלד וועגען דער פלאטען־פראגראם פון דער רעגיערונג, און אין דער דאזיגער רעדע האט ער קלאר געמאכט, אז אין צוזאמענהאנג מיט דער קומענדער פלאטען־אנטוואפנונגס קאנפערענץ האט ענגלאנד בדעה פארצושלאגען, אז זי איז גרייט צו פארקלענערען די צאל שיפען פונ'ם קרייצער־טיפ פון זיבעציג (ווי עס איז באשלאסען גע־ווארען אין וואשינגטאן) אויף פופציג, און צו דערגרייכען א צושטאנד, ווען די סובמארין זאל אין גאנצען אפגעשאפט ווערען.

דאס זענען געזוועזען קלארע רייד, און זיי זענען געקומען אלס ענטפער אויף דעם, וואס אין דער לעצטער צייט, האבען אי פריינט און אי געגנער געהאלטען אין איין שטעלען פראגען דער ארבייטער־רעגיערונג, וואס זי מיינט פראקטיש מיט דער אנטוואפנונגס פראגע.

דער ערשטער שריט איז, אלזא, געמאכט געווארען, און יעצט בלייבט איבער צו זעהן, צי די אנדערע פיער פון די פינף גרויסמאכטען זענען אויך גרייט צו גיין אויפ'ן זעלבען וועג.

און צו דער זעלבער צייט וואס דער פלאטען־מיניסטער האט גערעדט אין שעפיעלד, האט רייס־האנארייבל דזש. ה. טאמאס גערעדט אין מאנטשעסטער, אין דעם סאמע הארץ פון ענגלאנד'ס אינדוסטריע.

האנארייבל טאמאס, וועלכער איז מיניסטער פאר ארבייטסלאזיגקייט, האט גערעדט וועגען דער פראגע, וועגען דעם מיליאן און א האלב ארבייטסלאזע וועלכע זענען יעצט פאראן אין ענגלאנד, און וועלכע קענען נאר געפינען ארבייט, ווען די ענגלישע אינדוסטריע וועט פארגרעסערען איר עקספארט, און אז דאס איז דער איינציגער ווירקזאמער וועג און די רעגיערונג פארזוכט צו גיין אויפ'ן דאזיגען וועג.

איז עס נים קיין נייע דערקלערונג, ווייל אייגענטליך האט עס שוין האנארייבל טאמאס באמאנט ביי עטליכע געלעגענהייטען. אבער די פראגע בלייבט דאך — איז עס מעגליך דורכצופירען, ווען אין אלע לענדער רעדט מען וועגען איינפירען העכערע טאריפען. אפילו ביי אינו אין קאנאדע האט מען לעצטע וואך אויף דער קאנפערענץ פון די מאניטאבער פארמער באשלאסען, אז דער ברייטישער "פריפערענשעל טאריף" זאל געהעכערט ווערען.

די ענגלישע אינדוסטריע מוז האבען נייע מערק, אבער וואו זאלען זיי זיין. לענד מען האפנונגען אויף רוסלאנד? אבער די לאנד צווישען ראטען־רוסלאנד און ענגלאנד איז נאך אפילו יעצט אומקלאר. כאטש יעדעס לאנד האט שוין געשיקט אן אמבאסאדאר אין צווייטען לאנד, און אלעס צוליעב דער קאמוניסטישער פראפאגאנדע, פון וועלכער ראטען־רוסלאנד האט, גוייזט אים נים קיין חשק פון אנצוזאגען זיך.

און מיט דער פראגע פון מערק פאר'ן עקספארט איז אויך ענג פאר־בונדען די לאגע אין כינע, וואו די אומרוען און די רייסערייען שטערען זעכער צום נארמאלען גאנג פון "ביזנעס", און באזונדערס דארף גענומען ווערען אין באטראכט די לאגע אין אינדיע, וואו די פראגע פון נים־קאאפעראציע קען האבען א וויכטיגען עקאנאמישען איינפלוס, און דער אינדישער מארק מיינט דאך אויך פיעל פאר ענגלאנד.

און די לעצטע וואך האט דאך דערווייל נאך גאר נים געענדערט די לאגע ארום דעם ענגליש־אינדישען פראבלעם, וואס איז פארשארפט גע־ווארען א דאנק דעם, וואס אויף דעם קאנגרעס אין לאהאר איז אנגענומען געווארען די רעזאלוציע וועגען פולשטענדיגער אומאפהענגיגקייט.

און ארבייטסלאזיגקייט און נייע מערק פאר עקספארט, איז נים נאר ענגלאנד'ס פראבלעם. נאר עס באהערשט יעצט אויך די פאליטיק פון א סך לענדער. אזוי איז לעצטע וואך פון בערלין געמאלדען געווארען, אז אין דייטשלאנד זענען יעצט פאראן איבער צוויי מיליאן ארבייטסלאזע. און אז יעדען חודש ווערט דער דאזיגער ציפער פארגרעסערט מיט ווענינגסטענס פרישע הונדערט טויזענט ארבייטסלאזע.

דייטשלאנד, ענגלאנד, די פאראייניגטע שטאטען, אין יעדען וויכטי־גען אינדוסטריעלען לאנד איז יעצט די ארבייטסלאזיגקייט אינ'ם פאדער־גרונד, און די ארמיי פון ארבייטסלאזע וואקסט אלץ גרעסער און גרעסער א דאנק פיעלע אורזאכען.

און די ארבייטסלאזיגקייט הויבט אלץ מער אן צו בעאינפלוסען די פאליטיק, און אין אזא לאנד ווי ענגלאנד, למשל, איז שוין קלאר פאר אלע־מען, אז די צוקונפט פון דער ארבייטער רעגיערונג, איז אפהענגיג פון דער דאזיגער פראגע — צי עס געלינגט איר אדער נים, צו לעזען דאס פראבלעם פון דער ארבייטסלאזיגקייט.

* * *

די פארגאנגענע וואך קען נים פארצייכענט ווערען אלס א רוהיגע וואך אין דער פאליטישער וועלט.

ווידער באוועגט זיך עפעס אויפ'ן באלקאן, וואס איז שטענדיג א פאליטישער טערמאמעטער. און לויט מאנכע ידיעות, זאל עס אין אלבאניע אפילו האלטען ביי א רעוואלוציע.

און אז פרימא די ריווערא האלט אין איין מאכען וועכענטליכע דער־קלערונגען, אז ער רעזיגנירט אלס שפאנישער דיקטאטאר, איז עס אויך א סימן, אז אין שפאניע באוועגט זיך עטוואס.

און אויך ראטען־רוסלאנד באזארגט מיט גענוג טומעל, מיט איר נייעם קאמף געגען די קולאקען. פארבייטענדיג, זיי איין קארעספאנדענט רופט עס כאראקטעריסטיש אן די "נעפ" פאליטיק אויף "רעפ" פאליטיק.

("נעפ" באטייט — נייע עקאנאמישע פאליטיק, "רעפ" ווייעדער זאל הייסען רעווידירטע עקאנאמישע פאליטיק.)

אויך אין האאג, האלאנד, איז לעצטע וואך די רעפעראציע פראגע צווישען דייטשלאנד און פראנקרייך דערווייל נאך נים פולשטענדיג געלעזט געווארען. און די פאליטישע וועלט האט אויך געהערט לעצטע וואך גענוג אמת'ן וועגען אנגארן, וועגען וועלכער גראף קאראלי האט דערציילט ביי זיין ערשטען ארויסטריט אין ניו־יארק.

און אין דעם גאנצען טומעל פון פארפלאנטערטע פראגען איז אויך צוזאמענגעדרייט און צוזאמענגעוועבט א גרויסער טייל פון דעם, וואס מען קען אנרופען "אידישע פאליטיק".

שוין גראף קאראלי אליין, רעדענדיג וועגען אונגארן, האט ער אויך געמוזט באריהרן, ווי אונטער דעם פאשיסטישען הארטי רעזשים ווערען באַ־האנדעלט די אידען.

און קלארע באשולדיגונגען פאר איר אנטיסעמיטישער פאליטיק האט לעצטע וואך אויך געהערט רומעניען, און טייל־ווייז אויך פיילען.

און אויך אין ענגלאנד קענען נים בלייבען אן אפקלאנג די רייד, וואס עס האט געגעבען אין אמעריקאנער קאנגרעס דערי אידישער קאנגרעסמאן פון ניו־יארק, ס. דיקשטיין, ווען ער האט פארלאנגט, אז אמעריקע זאל זיין פארטראטען אין אן אינטערזוכונגס־קאמיסיע וועגען די פאסירונגען אין ארץ ישראל, ווייל אמעריקאנער אידישע לעבענס מוזען באשיצט ווערען אין ארץ ישראל.

ער האט פארלאנגט פונ'ם קאנגרעס א שטעלונג, אבער צי עס וועט קומען אזוי ווייט, ווייסען מיר נים. אבער די רייד פון דער קאנגרעס־טרי־בונע גופא זענען שוין געווען, און פון גרויס באטייט.

פראפעסאר איינשטיין וועגען תכלית

א יונגערמאן פרעגט ביי איינשטיינ'ען, צי עס לוינט צו ווערען א געלעהרטער.

צו וואס פאר א פרנסה זאל זיך נעהמען א יונגער מענש? וואס פאר א קארערע זאל מען זיך אויסקלייבען? וואו איז דער תכלית אינ'ם לעבען? — אט די דאזיגע פראגען אינטערעסירען היינט יעדען טאטען פון קאנדער, און טאקע די קינדער אליין. יעדעס יאהר ענ־ריינען די גימנאזיע צעהנדליגער טויזענ־טער יונגע מענשען, און דאס יונגוואדג ווייסט נים צו וואס זיך צו נעהמען. אי־ן בערהויפט האבען קוועלנקלענישען די באַ־נאבטע מענשען, וואס האבען, למשל, א נייגונג צו פיזיק, אבער אין דער זעלבער צייט ווייסען זיי, אז פון פיזיק קאנען זיי קיין לעבען נים מאכען, און זיי מוזען מאַ־כען פשרות אינ'ם לעבען.

איינשטיין ווערט אויך אין דער היינ־זיכט באוואָרפען מיט פראגען, און איצט האט איינשטיין געפרובט צו געבען א שטיקעל ענטפער דערויף פאר מיר, אדר פאר פון א ברעיף „צו א יונגען געלעהרטען".

איינשטיין שרייבט צו דעם יונגען אונבאקאנטען מענש:

איהר קווענקעלט זיך, אויב איהר זאלט שטודירען מאטעמאטיק. איהר גיט זיך אפ א חשבון, אז אין דער היינטיגער ווירטשאפטליך שווערער צייט, מוז מען זיך אויסקלייבען א באשעפטיגונג, וואס איז מפרנס דעם מענש. איך האב מיט אייך איינינע מאל גערעדט, און פון די נעשעפרעכען תאב איך ארויסגערעדנגען, אז איהר זענט א מענש פון א גרויסער השגה, און איהר ווילט לייד־ענשאפטליך משיג זיין די זאכען, וואס מען קאן לאַ־גיש באנעהמען.

איך פארשטעה אייערע קווענקלענ־שען, אבער פאלגט מיין עצה, און לאזט זיך נים אריינפיהרען אין א טעות צו־ליעב קליינליכע חששות. נאר דער יע־ניגער, וואס איז טריי צו זיך אליין, ווערט א גאנצער מענש. און נאר אזעלכע מענ־שען האבען א ווירקליכען ווערט פאר אנ־דערע. און דאס איז דער עיקר, און יע־דער מוז שטרעבען דערצו.

„אבער וואס וועט זיין פאר א תכלית פון מיר, ווען איך וועל שטודירען מאטע־מאטיק, אדער פיזיק", — אט אזוי פרעגט איהר. — „צי האט דען דער לעהרער און דער פארשער אן אויסזיכט אויף חיונה?".

אבער איך וועל אייך געבען דערויף אן איינגעטימליכע תשובה. עס איז גאר־נים נויטיג, אז איהר זאלט ווערען א לעהרער, אדער א פארשער. דאס הענגט גארניט אפ פון אייערע נטיות, נאר, לכל הפחות, אין דער זעלבער מאס פון דער נאכפראגע. ווען איהר גיט אויס געלט, פארלאנגט איהר א זאך, וואס איהר ברויכט גראד. אזוי, טוט אויך, אל פי נויט, די געזעלשאפט. זי איז גרייט צו געבען אייך חיונה, אויב איהר ברויכט גראד. טאן פאר איהר, וואס זי ברויכט גראד.

אויב איהר קלעהרט זיך: „צו וואס דארף איך שטודירען מאטעמאטיק?" — דאן איז טאקע גלייכער, אז איהר זאלט נים שטודירען. אבער, ווען איהר קלעהרט: „איך מוז פארט, לויט מיין מיינונג, שטו־דירען מאטעמאטיק, נים פארגעסענדיג אן די התחייבות'ן פאר מיר, אדר מיינע נאהענטע" — דאן מעגט איהר שטודי־רען.

איך פאס אויף די זאך זעהר אפטי־מיסטיש, צוליעב צוויי טעמים, און עס איז בדאי, אז איהר זאלט זיי נעהמען אין אכט. איך אליין האב שטודירט אין דער שווייץ מאטעמאטיק און פיזיק, און איך האב נים געקאנט געפינען קיין באשעפ־טיגונג, אלס לעהרער. בלית־ברירה, בין איך געווארען אנגעשטעלט אין שווייצער פאטענטען־אמט, נים האבענדיג דערצו די טעכנישע קענטניסען. באלד האט זיך ארויסגעוויזען, אז די אלגעמיינע איבער־זיכט איבער פיזיקאלישע צוואמענהאנגען איז אפט ווערטפולער, ווי די פאך־קענט־ניסען און די רוטינע. מען דארף לערנען תורה לשמה, און מען מוז ערווערבען דאס דערקענטניסמתורה שמחה, און גראד דאס דאזיגע ארט וויסען קאן ווערען א קרדם לחפור בה, א פילזייטיגער אינסטרומענט אין'ד הענט פון א לעבעדיגען מענש.

עס איז נאר א פראגע, אויב דער פאך־פארשער איז אין א פיעל בעסערער לאגע, ווי דער, וואס באקומט זיין חיונה פון א מלאכה בזזיה, ווי „שוסטערוי".— דאס איז שוין א פראגע. דער פארשער מוז אפטמאל שרייבען דברים בטלים, און קעהרען וועלטען, אבי אביסעל „ווייטער צו קומען.

מעגליך, אז די וויסענשאפט געהערט צו דעם מין צארטע פרויען, וואס פיה־לען זיך בעסער אלס געלעבטע, ווי א הוידפרוי. אבער ווענען דעם האב איך נים די הזעה צו ענטשיידען.

מיט מזל און ברכה.

אייער,

אלבערט איינשטיין.

באריס פיליניאקס „דאס רויטע הארץ" וואס האט געמאכט א גרויסען טומעל אין ראטען־פארבאנד

פון נחמן מייזיל.

באריס פיליניאק, דער זעהר אריגינע לער און זעהר טאלאנטפולער רוסישער נאוועליסט, האט שוין נישט איין מאַ־ל פארשאפט עמת־נפש און יסורים דו לי טעראטור־אנפירער אין ראטען־פארבאנד אלע געדענקען מסתמא דעם געוואלדיגע טומעל, וואס עס האט ארויסגערופען אין סאוויעטען לאנד זיין דערצעהלונג "ד־געשיכטע פון דער אומפארלאשענע לבנה", וועלכע איז צוריק מיט 3 יאהר נעדרוקט געווען אין א סאוויעטישען מלוכה־פארלאג, און וואס האט געבראכט דער־צו, אז דער נומער פון דעם מלוכה "שע־זשורנאל איז געווארען קאנפיסקירט און דער רעדאקטאר האט באקומען א מיאוס'ן אויסרייד אין אפשניט פון די הויכע ספערען. אין אט דער דערצעהלונג האט באריס פיליניאק אויף אן אריגינעל־קינסט־לערישען אופן געשילדערט די גאנצע גע־שיכטע מיט דער געצוואונגענער אפערא־ציע פון דעם באוואוסטען מיליטערישען פירער פרונזע, וועלכע האט איהם גע־פיהרט צום קבר. עס איז דא אריינגע־פירט געווארען דער דיקטאטאר פון ראַ־טען־פארבאנד, סטאלין, דער אייזערנער מענש, וועלכער שטעלט זיך פאר קיין זאך נישט אפ, ווען עס האנדעלט זיך אין אַ־שקונת'דיגען וויילען דורכצופירען ביז'ן סוף אן אנגעצייכענטע ליניע. לויט זיין ווילען ווערט פאפאָוו־פרונזע ארויסגע־רופען פון דער ארמיי, געגען זיין ווילען לייגט ער זיך אויף דעם אפעראציאנ־טיש, פון וועלכען ער געהט שוין נישט אראפ. ער געהט אויעה פון דער וועלט פאר דער צייט, געטריבען פון עפעס א פרעמדען ווילען.

אין דער דערצעהלונג, ווי אין אלע זיינע ווערק, פלעכט אריין באריס פיליניאק טענער און האלבע טענער, קלאנגען און ווידערקלאנגען, וועלכע מישען זיך ביי איהם ווי אין א טרוים. ווי אין א פיבער. פון יעדער באוועגונג, פון יעדען שריט, פון יעדען טאט קלינגט אפ ביי פיליניאק'ן אין דער אייביגקייט אריין. עס רעדען זיך דורך ביי איהם דורות, דורי־דורות, אט מעכאניזירט ער א מענשליך וועזען, און אט רעדען ביי איהם, עטעמען און פיה־לען דומומים, וועגט, טישען, בענק, פענ־סטער, דייוואנען. וואר און טרוים, רעאַ־ליטעטען און פאנטאזיע פלאנטערט זיך ביי איהם אהן אויפהער.

דאס איז דאס סאמע כאראקטערים־טישע אין פיליניאק'ן, אוף פון אט דעם אופן און מאניר אויפצונעהמען דאס לע־בען, דעם לעבענס־שטייגער, די געשעהענ־שען, די פארענדערונגען אינ'ם ארום, טרעט ער נישט אפ אין זיינע אלע ווערק.

עס איז קלאר, אז אט דער אריגינע־לער, אייגענארטיגער און דורך און דורך סובייעקטיווער קינסטלער קאן זיך בשום אופן נישט איינפאסען אין די ראמען פון די סאוויעטישע שאבלאנען, וואס ווערען צוגעשטעלט דורך די געהערינע פארטיי־אינסטאנצען. פרובען זיך דאריבער די אפיציעלע קריטיקער ארויסדרינגען פון פיליניאק'ס ווערק דאס סאוויעטישע, דאס אַ־מוניסטישע, דאס באלשעוויסטישע, מאַ־טערען זיך און קאנען דאך נישט מטהר זיין זיינע ווערק, וויפיעל זיי זאלען זיך נישט באמיהען צו שייענקען זיי אין ריין־סאוויעטישע וואסערען.

און איז אט לעצטענס ווידער א גע־וואלד. א נייער פאַרראַט פון באריס פיל־ניאק. און עס האבען זיך צוקלונגען אלע אפיציעלע סאוויעטישע גלעקער: די סכנה איז גרויס! דער פראנט איז דורכגערי־סען! איז געקומען דער הייסישער הויף־ריכטער מאיאקאווסקי און דערקלעהרט: „אין היינטיגע טעג פון געריכט־ווערענדיי־גע וואלקענס איז עס גלייך ווי א פאר־ראַט אויפ'ן פראנט, די ליטעראַרישע אר־גאניזאציע "ראפפ" האט דערקלעהרט, אז מעשה־ פיליניאק האט באוויזען, אז "דער קלאסען־ שונא האט זיך באשאפען אין איינענע אנענטור אין דער סאוויעטישער ליטעראַטור". די פאַרוואלטונג פון דעם רוסישען לעבענס־שטייגער זינט טויזענטער יאה־רען.

א רוסישע־פראוויינץ שטאדט אין א 200 וויאַרסט פון מאסקווע, און א 50 וויאַרסט פון באַן־סטאנציע. אין אט דער טויטער שטאדט ווימלען און פרוכפערען זיך די אלע באשעפענישען און פארשוינען, וואס דאס אמאליגע רוסלאנד האט זיך אויסגעצייכענט מיט זיי, עס מאכט נישט אויס, וואס זיי זענען אזוי אדער אנדערש אריינגערעדט אין דער ראד פון דער רעוואלוציע און וואס זיי טראגען נייע, היינט־צייטיגע סאוויעטישע ראשי־תיבות נעמען. "דא זענען שטעהן געבליבען חורבות פון אלטע הייזער און פון וויטען האלץ". אין אויך חורבות פון מענשען און אויך חורבות פון לעבענס־שטייגער פון אדרונג, פון באלעבאטש־קייט.

אט דערצעהלט פיליניאק וועגן דעם איצט:

"... די נאטשאלסטווא אין שטאדט האט געוואוינט ענג־צוזאמענגעפרעסט, היטעניג זיך, אין איהר געבויערנער פאר־דעכטניקייט, פון דער איבעריגער באפעלי־קערונג. זי האט פארביטען די געזעלי־שאפטליכקייט מיט דייסעריי, און אי־ן כערגעפליכען יעדען יאהר זיך אליין פון איין פיהרענדיגען פאסטען אויף דעם צווייטען, אפהענגיג פון די גרופירונגען ביי די רכילות'דיגע פארשוינען, לויט'ן פרונציפ פון טרישקינ'ס קאפטאן. לויט אט דעם זעלבען פרינציפ פון טרישקינ'ס קאפטאן האט מען קאמבינירט מיט דער וויירטשאפט". און ער ברענגט א רייע מעשיות, שטיקער ווירקליכקייט, ווי מען באלעבאטעווט מיט הל מאכען פון די ביי־דערוואוצינגערע דיסטימער. איין פאבריק און א צווייטע און א דריטע, און אומעטום א נישטיגע, הפקר'דיגע, אומגע־לומפערטע פיהראבץ, וואס ברענגט קאַ־אינסטאנצען. פרובען זיך דאריבער די אפיציעלע קריטיקער ארויסדרינגען פון פיליניאק'ס ווערק דאס סאוויעטישע, דאס אַמוניסטישע, דאס באלשעוויסטישע, מאַ־טערען זיך און קאנען דאך נישט מטהר זיין זיינע ווערק, וויפיעל זיי זאלען זיך נישט באמיהען צו שייענקען זיי אין ריין־סאוויעטישע וואסערען.

און איז אט לעצטענס ווידער א גע־וואלד. א נייער פאַרראַט פון באריס פיל־ניאק. און עס האבען זיך צוקלונגען אלע אפיציעלע סאוויעטישע גלעקער: די סכנה איז גרויס! דער פראנט איז דורכגערי־סען! איז געקומען דער הייסישער הויף־ריכטער מאיאקאווסקי און דערקלעהרט: „אין היינטיגע טעג פון געריכט־ווערענדי־גע וואלקענס איז עס גלייך ווי א פאר־ראַט אויפ'ן פראנט, די ליטעראַרישע אר־גאניזאציע "ראפפ" האט דערקלעהרט, אז מעשה־ פיליניאק האט באוויזען, אז "דער קלאסען־ שונא האט זיך באשאפען אין איינענע אנענטור אין דער סאוויעטישער ליטעראַטור". די פאַרוואלטונג פון דעם רוסישען לעבענס־שטייגער זינט טויזענטער יאה־רען.

א רוסישע־פראוויינץ שטאדט אין א 200 וויאַרסט פון מאסקווע, און א 50 וויאַרסט פון באַן־סטאנציע. אין אט דער טויטער שטאדט ווימלען און פרוכפערען זיך די אלע באשעפענישען און פארשוינען, וואס דאס אמאליגע רוסלאנד האט זיך אויסגעצייכענט מיט זיי, עס מאכט נישט אויס, וואס זיי זענען אזוי אדער אנדערש אריינגערעדט אין דער ראד פון דער רעוואלוציע און וואס זיי טראגען נייע, היינט־צייטיגע סאוויעטישע ראשי־תיבות נעמען. "דא זענען שטעהן געבליבען חורבות פון אלטע הייזער און פון וויטען האלץ". אין אויך חורבות פון מענשען און אויך חורבות פון לעבענס־שטייגער פון אדרונג, פון באלעבאטש־קייט.

אט דערצעהלט פיליניאק וועגן דעם איצט:

"... די נאטשאלסטווא אין שטאדט האט געוואוינט ענג־צוזאמענגעפרעסט, היטעניג זיך, אין איהר געבויערנער פאר־דעכטניקייט, פון דער איבעריגער באפעלי־קערונג. זי האט פארביטען די געזעלי־שאפטליכקייט מיט דייסעריי, און אי־ן כערגעפליכען יעדען יאהר זיך אליין פון איין פיהרענדיגען פאסטען אויף דעם צווייטען, אפהענגיג פון די גרופירונגען ביי די רכילות'דיגע פארשוינען, לויט'ן פרונציפ פון טרישקינ'ס קאפטאן. לויט אט דעם זעלבען פרינציפ פון טרישקינ'ס קאפטאן האט מען קאמבינירט מיט דער ווירטשאפט". און ער ברענגט א רייע מעשיות, שטיקער ווירקליכקייט, ווי מען באלעבאטעווט מיט הל מאכען פון די ביי־דערוואוצינגערע דיסטימער. איין פאבריק און א צווייטע און א דריטע, און אומעטום א נישטיגע, הפקר'דיגע, אומגע־לומפערטע פיהראבץ, וואס ברענגט קאַ־לאסאלע שאדען דער מלוכה און אפטמאל פיינע רווחים די פיהרער. און דאס אלץ אויפ'ן חשבון פון דער אומגליקליכער בא־פעלקערונג . . . די באפעלקערונג איז צוטייילט אויף צוויי קאטעגאריעס — מ י ט א פראם. ביכעל און א ה ן א פראם. ביכעל. די ערשטע גענייסט פון ברויט, קינא, פון א שיפעל אויף דער וואל־גא פאר א ביליגען פרייז, די צווייטע — אדער פאר א הויכען פרייז, אדער זיי טאר איינגאנצען זיך נישט באנוצען מיט די "פרוויליגיעס" . . . די עלעקטרישע באלייכטונג ברענט בלויז ביז 1 ביינאכט, אויסער אין די נעבורטס־טעג, אדער סתם פייערונגען ביי די פארשיערנע פארויצער פון "איספאלקאם", "פראסקאמבינאט" און אזוי ווייטער. און די גאנצע באפעל־קערונג פאסט שוין צו זייערע אייגענע יום־טובים צו אט דר פייער־טעג פון דער חיינטיגער "נאטשאלסטווא". און אט נאך אן עפיזאד פון באלעבאטישקייט: "... מען האט פארבעסערט דעם לעבען פון דעם ארבייטער דורך וואוינונג־בויאונג. האט מען געקויפט א צוויי־שטקיג היל־צענע הויז, איבערגעפיהרט עס אויפ'ן זאוואד און — צוזעצט עס אויף האלץ, מען האט אנגעזעצט א פינף קוביק האלץ, ווייל דאס הויז איז געווען גאר א צופייל־טעס — און גוטע קלעצער זענען געווען בלויז דרייסיג שטיק. צו אט די דרייסיג האט מען צוגעגעבען נייז טויזענט רובעל — און אויפגעבויט דאס הויז: אבער פונקט דאן, ווען דער זאוואד האט זיך צו־געמאכט, אמת, נישט צוליעב זיין היזק־דיגקייט, ווי אנדערע אונטערנעמונגען, נאר צוליעב דעם, וואס ער בראנגט נישט קיין הכנסה — און דאס ניי הויז איז אזוי־ארום פארבליבען לייריג"...

נאך שארפער איז מיט מעהר פאר־ביטערטקייט שילדערט באריס פיליניאק די אומגעלומפערטע פאליטיק פון דער מאכט אין דארף. די עגערגישע, ארבייטס־פעהיגע, פראדוקטיווע פויערים, וועלכע האדעווען אין קאלט בלויט, זיי שפעט אין אוועגט און ווייסען וואס זיי טוען און שאַ־פען מיט זייער איבערמעגשליכער מיה א שטיקעל באלעבאטישקייט, ווערען ער־קלערט ווי שונאים פון דער רעוואלוציע. מען טוט זיי אלץ, מען באקעמפט זיי מיט כל־ערליי מיטלען, און די פיליאקעס, ליידיגערגעהער, — זיי שטיצט די מלוכה, האלט זיי אויף קעסט, קוט טויז אנטקע־גען מיט פארשידענערליי הנחות. זיי שבור'ען זענען פיעל־בטל, דרעהען א קאפ. האלטען אין איין קהל'ען זיך, אבער זיי זענען די "פריינט" פון דער רעוואלו־ציע. און פיליניאק שילדערט אזוי בדרך אגב א טיפ פון א טיכטיגען פויער, וואס די אומגעלומפערטע פאליטיק האט איהם פארטריבען פון דארף און געבראכט ביז גאָט לעבט, און ער ווייסט נישט וועגן באפרייען.

זיי האבען יי נאָט'ס משיח וועט זייערע פיינט פון בען, און אז דער וועט נאך שטארק שער ווערען ווי עס איז ערגער, די אידען פו נים גענלוידט אין ניט קומען צו ריי ווערט אויף אלע ארומיגע ארויפשפרינגען ווענען אין אין אויפ'ן אלבאניע אין אין אין